

SAMARIJANKA Iv 4, 5-42

(upute za voditelje:

-susret bi trebao predvoditi svećenik ili vjeroučitelj, ili animator s dobrom vjerničkom podlogom (preporuča se više voditelja zbog raznovrsnosti i dinamike susreta), voditelji bi se prethodno trebali zajedno upoznati s tijekom susreta

-preporuča se da se susret održi u prostoru crkve, zbog posebnosti molitvenog ozračja

-ako se radi o manjoj grupi i ako prostor to dopušta, zgodno je da se sjedi u krugu u čijem će središtu biti «zdenac» i goruća svijeća

-za susret je potrebno pripremiti: krsni zdenac (ako postoji u crkvi) ili manju repliku krstionice kneza Višeslava, svijeću, priložene fotografije (PRILOG 1) prethodno iskopirane tekstove evanđelja (Iv 4,5-42)(PRILOG 2), papiriće s navedenim kratkim razmišljanjem i pitanjima koji će se podijeliti svakom sudioniku (PRILOG 3), olovke, cd player, (s obzirom da će se pjevati, zgodno je uključiti mlade koji znaju svirati)

-po mogućnosti okupiti što više mladih (od 16. godine na više))

1. UVODNA MOLITVA... (prema osobnom izboru voditelja)

(predvodi ju svećenik ili animator)

(Uz pripremljen krsni zdenac ili manju repliku krstionice kneza Višeslava voditelj pali svijeću koja će gorjeti tijekom cijelog susreta.)

Pjesma: Kao košuta

2. MOTIVACIJA (voditelj br.1)

(Voditelj pokazuje) FOTOGRAFIJE PUSTINJE, SUHE ZEMLJE (svijet i čovjek bez vode) – tako izgleda čovjek bez Boga: pust..., prazan..., (p1) neispunjen..., u potrazi za smislom, odobravanjem, prihvaćanjem..., (p2) žedan..., suh..., (p3) osjeća se sam... (p4)

(Voditelj pokazuje) FOTOGRAFIJE PRIRODE (svijet i čovjek oplemenjen vodom) – ovako izgleda čovjek nakon što se susretne sa «živom vodom»: živ (z1)..., spokojan (z2)..., ispunjen (z3)..., plodan (z4)..., zadovoljan (z5)...

(voditelj br. 2)

Što nam je potrebno da se iz pustinje pretvorimo u plodnu zemlju, iz nezadovoljnog i neostvarenog čovjeka u osobu koja je ispunjena, otvorena, mirna? Kao što suhoj zemlji treba voda, tako nama treba susret s Isusom, donositeljem «žive vode», vode života. On je taj koji od ljudske pustinje čini plodno tlo.

Često osjećamo strah od tog susreta. Kako će nas Isus gledati... Što će reći? Zbog prezira prema sebi, zbog vlastitih grijeha, osjećamo stid i nelagodu pa bi možda najradije i izbjegli taj susret. Razmišljamo ovako: što nas ljudi slabije istinski poznaju to je manja šansa da ćemo nekog razočarati. A još nam je i više u glavi prisutno pitanje i strah: kako ne razočarati Boga? On koji je Savršeno, koji nema grijeha, što će reći o nama? Često kod takvih propitkivanja zaboravljamo da je On i Milosrđe, Praštanje, Dobrota, Ljubav. Bog dolazi k nama. U nepresušnoj ljubavi Bog traži nas da nam pomogne. Kako ćemo odgovoriti?

(pjesma: On je moj Bog)

3. NAJAVA TEME I BIBLIJSKOG TEKSTA *(voditelj br.3)*

Tema i cilj današnjeg susreta jest rušenje barijera. Puni smo raznih strahova i predrasuda koje nas koče u susretu s Bogom i u susretu s ljudima. Onemogućavaju nam slobodan život djece Božje. Zarobljeni smo u svojim svjetovima, u svojim grijesima, u iskrivljenim okvirima kroz koje gledamo na svijet i ljude oko nas. No, na sreću, Bog gleda drugačije, gleda i vidi drugim očima. Poslušajmo zajedno tekst iz Ivanovog evanđelja o susretu Isusa i Samarijanke. Pronalazimo li možda dio sebe u tom tekstu? Kako bi se mi ponašali u takvoj situaciji? Da smo na mjestu Samarijanke, ali i da smo na mjestu nekoga tko se susreće s «kontroverznom» Samarijankom?

4. SUSRET S BIBLIJSKIM TEKSTOM

(tekst je skraćen za potrebe susreta, može se pročitati po ulogama ili čak scenski interpretirati (PRILOG 2))

Spasitelj svijeta objavljuje se Samarijancima Iv 4, 5-29. 39-42

4⁵ Dođe dakle u samarijski grad koji se zove Sihar, blizu imanja što ga Jakov dade svom sinu Josipu. 6⁶ Ondje bijaše zdenac Jakovljevi. Isus je umoran od puta sjedio na zdencu. Bila je otprilike šesta ura. 7⁷ Dođe neka žena Samarijanka zahvatiti vode. Kaže joj Isus: "Daj mi piti!" 8⁸ Njegovi učenici bijahu otišli u grad kupiti hrane. 9⁹ Kaže mu na to Samarijanka: "Kako ti, Židov, išteš piti od mene, Samarijanke?" Jer Židovi se ne družu sa Samarijancima. 10¹⁰ Isus joj odgovori: "Kad bi znala dar Božji i tko je onaj koji ti veli: 'Daj mi piti', ti bi u njega zaiskala i on bi ti dao vode žive." 11¹¹ Odvratila mu žena: "Gospodine, ta nemaš ni čime bi zahvatio, a zdenac je dubok. Otkuda ti dakle voda živa?" 12¹² Zar si ti možda veći od oca našeg Jakova koji nam dade ovaj zdenac i sam je iz njega pio, a i sinovi njegovi i stada njegova?" 13¹³ Odgovori joj Isus: "Tko god pije ove vode, opet će ožednjati. 14¹⁴ A tko bude pio vode koju ću mu ja dati, ne, neće ožednjati nikada: voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni." 15¹⁵ Kaže mu žena: "Gospodine, daj mi te vode da ne žeđam i da ne moram dolaziti ovamo zahvaćati." 16¹⁶ Nato joj on reče: "Idi i zovi svoga muža pa se vrati ovamo." 17¹⁷ Odgovori mu žena: "Nemam muža." Kaže joj Isus: "Dobro si rekla: 'Nemam muža!' 18¹⁸ Pet si doista muževa imala, a ni ovaj koga sada imaš nije ti muž. To si po istini rekla." 19¹⁹ Kaže mu žena: "Gospodine, vidim da si prorok. 20²⁰ Naši su se očevi klanjali na ovome brdu, a vi kažete da je u Jeruzalemu mjesto gdje se treba klanjati." 21²¹ A Isus joj reče: "Vjeruj mi, ženo, dolazi čas kad se nećete klanjati Ocu ni na ovoj gori ni u Jeruzalemu. 22²² Vi se klanjate onome što ne poznate, a mi se klanjamo onome što poznamo jer spasenje dolazi od Židova. 23²³ Ali dolazi čas - sada je! - kad će se istinski klanjatelji klanjati Ocu u duhu i istini jer takve upravo klanjatelje traži Otac. 24²⁴ Bog je duh i koji se njemu klanjaju, u duhu i istini treba da se klanjaju." 25²⁵ Kaže mu žena: "Znam da ima doći Mesija zvani Krist - Pomazanik. Kad on dođe, objavit će nam sve." 26²⁶ Kaže joj Isus: "Ja sam, ja koji s tobom govorim!" 27²⁷ Uto dođu njegovi učenici pa se začude što razgovara sa ženom. Nitko ga ipak ne zapita: "Što tražiš?" ili: "Što razgovaraš s njom?" 28²⁸ Žena ostavi svoj krčag pa ode u grad i reče ljudima: 29²⁹ "Dodite da vidite čovjeka koji mi je kazao sve što sam počinila. Da to nije Krist?" ... 39³⁹ Mnogi Samarijanci iz onoga grada povjerovali su njega zbog riječi žene koja je svjedočila: "Kazao mi je sve što sam počinila." 40⁴⁰ Kad su dakle Samarijanci došli k njemu, moljahu ga da ostane u njih. I ostade ondje dva dana. 41⁴¹ Tada ih je još mnogo više povjerovalo zbog njegove riječi 42⁴² pa govorahu ženi: "Sada više ne vjerujemo zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli i znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta."

5. KATEHEZA (predvodi svećenik ili glavni animator, bolje prepričati nego čitati)

ISUS I SAMARIJANKA (IV 4,5-42)

Pokušajmo, dragi mladi prijatelji, zajedno zaroniti u sadržaj evanđeoskog izvještaja kojega smo upravo čuli, a koji nam na prvi pogled možda ne govori previše. Ipak ovaj tekst govori nam o načinu Božjeg pristupa čovjeku i apsolutnom prihvaćanju svakoga, koje se bazira na ljubavi.

1. Isus prolazi kroz Samariju

Isusova služba okrenuta je svim ljudima. Stoga Isus u svome djelovanju i propovijedanju ne pravi razlike između bogatih i siromašnih, zdravih i bolesnih, svetih i grešnih. On za razliku od tvrdokornih farizeja svakome želi dati šansu, svakoga potaknuti na obraćenje, svakome pružiti ruku potpore i pomoći. Isus se također ne obazire na suparništva i mržnje koje su u velikoj mjeri zaokupljala Židove njegova vremena. Tako Isus ne mari za mržnju koja postoji između Samarijanaca i Židova te za svoj put iz Judeje za Galileju odlučuje ići upravo kroz Samariju. Ovakvo ponašanje bilo je u suprotnosti sa stavom tvrdokornih Židova (osobito farizeja) koji su Samarijance bili toliko omrznuili da su njihovo područje izbjegavali koliko god su mogli. Radije su izabirali znatno duži put „s onu stranu Jordana“ samo da bi izbjegli svaki doticaj sa Samarijancima. Od mnogih sukoba između Židova i Samarijanaca spomenimo samo onaj iz 128 god. pr. Kr., kada su Židovi zapalili Samarijanski hram na planini Gerizim zbog toga što su Samarijanci tvrdokorno odbijali prihvatiti Jeruzalem kao istinsko mjesto klanjanja Jahvi.

Svojim putem kroz Samariju Isus potvrđuje da mu je na prvom mjestu čovjek i njegovo spasenje, a ne politika ili druge igre. Slično je postupio kada je na zaprepaštenje svih ušao u kuću grešnika Zakeja ili kada je dopustio da mu bludnica svojim suzama opere noge. Evanđelja su prepuna ovakvih slika u kojima Isus želi izmijeniti pogrešne ljudske stavove i predrasude.

2. Razgovor sa ženom

Odluka da sa svojim učenicima krene kroz Samariju nije jedino iznenađenje koje nam otkriva ovaj evanđeoski tekst. Središte teksta je razgovor između Isusa i Samarijanke koji se događa na Jakovljevom zdencu. Isus započinje razgovor sa ženom molbom da mu ona zahvati malo vode. Ženu ovo Isusovo pitanje iznenađuje. „Kako ti, Židov, išteš piti od mene Samarijanke?“ Ona je itekako svjesna da Židovi ne komuniciraju sa Samarijancima. No vjerojatno je još više zbunjuje činjenica da Isus nema s čime zahvatiti vode, a to znači da želi piti iz njezine posude. Svaki pravi Židov bi se zgrozio nad ovim jer piti vode iz posude jednog poganina ili poganke značilo bi „onečistiti se“, odnosno učini se nečistim pred Bogom. Žena je dakle zbunjena, ali nastavlja svoj razgovor s Isusom. I ovdje se pojavljuje još jedna nelogičnost. Židovi naime nisu razgovarali s ženama na javnim mjestima. Jedna rabinska izreka glasi ovako: „Zbog onoga što bi ljudi mogli pomisliti, muškarac ne smije biti sam s nekom ženom u konačistu, pa čak ni sa svojom sestrom ili kćerkom. Zbog onoga što bi ljudi mogli pomisliti, muškarac ne smije na ulici govoriti ni s jednom ženom, pa čak ni s vlastitom, a pogotovo ne s nekom drugom“ (L. Morris, *Novozavjetni komentari – evanđelje po Ivanu*, str. 233.) Isus se ne obazire na ove zakone jer on može svakoga čovjeka gledati čistim i slobodnim pogledom. Njegov konačni cilj je darovati ovoj ženi „živu vodu“ od koje neće nikada ožednjeti, odnosno ispuniti žeđ njezine duše.

3. Tko je žena s kojom Isus razgovara?

Možemo se sada zapitati: tko je zapravo žena kojoj Isus nudi „vodu života“? Na ovo pitanje ne možemo sa stopostotnom sigurnošću odgovoriti, ali nekoliko činjenica iz evanđeoskog teksta daju nam naslutiti o kakvoj se osobi radi. Prije svega važno je primijetiti kako ona sama dolazi na zdenac. Obično je to bio posao koje su žene radile u grupi. Na taj bi način uspjele donijeti puno više vode u svoje domove, a ujedno bi se osjećale sigurnijima i zaštićenijima. Također je pomalo zbunjujuće i vrijeme u koje žena dolazi na zdenac. Ivan spominje da je Isus na zdenac došao oko šeste ure. Šesta ura zapravo je, prema našem računanju vremena, podne. Pomalo je neobično da bi neka žena u to doba dana došla po vodu budući da se taj posao obavljao ili rano ujutro ili o zalazu sunca. Ženina samoća i neuobičajeno vrijeme za odlazak na zdenac indirektno nam govore da je ona odbačena od drugih žena, da je žena na zlu glasu i da čezne za samoćom u kojoj neće biti od drugih suđena i prozivana. Vrijeme i mjesto odabrala je kako bi najlakše izbjegla druge žene i njihov prezir.

Ova odbačena i prezrena žena svakako je čeznula za pravim razgovorom, razgovorom u kojem neće biti osuđena te koji će joj vratiti vjeru u ljude, a u konačnici vjeru u ljubav. Stoga razgovor s Isusom sve više mijenja temu. U početku joj se Isus možda učinio malo čudnim, ali tokom razgovora počinje shvaćati da je taj čovjek nešto više od onog što joj se isprva činilo. (tako bi trebalo biti i u našem duhovnom životu). Ona od Isusa u početku traži vodu od koje neće više ožednjati i neće morati dolaziti na zdenac zahvaćati. Na umu joj je dakle praktična korist, ali razgovor ne ostaje na površini, već dotiče samu biti ženina problema.

Isusov zahtjev ženi da ode i dovede svog muža treba shvatiti kao njegov način da ženin problem (griješ) iznese na vidjelo. No žena odgovara vrlo kratko: „Nemam muža!“. Time sa što manje riječi ona pokušava čim prije riješiti se opasnog predmeta razgovora. No Isusov odgovor je prava bomba. On joj pokazuje da zna sve o njezinim zastranjenima. On zna da je imala pet muževa, te da joj čovjek s kojim sada živi nije muž. Pod tim bi se moglo podrazumijevati da je ona previše i prečesto iskorištavala mogućnost rastave braka, te da je na kraju u tom trenutku živjela sa čovjekom koji joj zakonski nije bio muž.

Sada kada je razotkrivena, vjerojatno očekuje optužbu ili pokudu, ali to se ne događa. Isus je poziva da se od sada Bogu klanja u „duhu i istini“, da u istini Božje blizine izgrađuje svoj život.

4. Poslanje (zaključak)

Razgovor s Isusom duboko mijenja ženin život. To pokazuje činjenica njezina povratka u grad gdje svjedoči o susretu s čovjekom koji joj je rekao sve o njezinom životu, a ipak je nije osudio. Ona na izvoru zaboravlja svoj krčag s vodom zato što je u srcu dotaknuta „vodom života“ koja dolazi od Boga. Plod njezina svjedočenja je velik. „Sada više ne vjerujemo zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli i znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta.“ (Iv 4,41)

Pjesma: Rijeke žive vode

6. AKTUALIZACIJA (glavni voditelj)

(Voditelj dijeli papiriće s dolje navedenim kratkim razmišljanjem i pitanjima.(PRILOG 3), odgovore pišu na poleđini papira. Svoje odgovore na pitanja sudionici mogu:

- pročitati pa staviti u zdenac ili oko zdenca, (preporuča se da ih barem nekoliko pročita naglas),

-zadržati za sebe,

-ili staviti u / oko zdenca bez čitanja).

Četiri su naglasaka u ovom tekstu: 1. *Isus prolazi kroz Samariju (zabranjeno područje), 2. Isus razgovara sa ženom (zabranjen sugovornik), 3. Tko je žena s kojom Isus razgovara (žena sumnjiva morala, izolirana od zajednice), 4. Poslanje (grešnica postaje evangelizator)*

Isus ne mari za mržnju između Samarijanaca i Židova, zabranu javnog razgovora s osobom suprotnog spola, zabranu razgovora s javnom grešnicom, Isus je najpotrebniji upravo onima koji su odbačeni i njih bira za vjerovjesnike. Ljudske barijere ga nimalo ne sprječavaju u pristupu osobi. On u svakome gleda dijete Božje, osobu kojoj je potrebno prihvaćanje i ljubav.

Isus te duboko poznaje, voli te, prihvaća i zove. Zna tvoje strahove, nade, vrline i grijehe. U ljubavi te poziva na obraćenje, povratak u Božje okrilje.

Koliko često dozvoljavaš da ti tvoje predrasude određuju s kim ćeš razgovarati, a s kim ne, kome ćeš pristupiti, a koga zaobići, tko je dostojan ući u tvoje društvo, a koga treba izbjegavati.

Izaberi i nadopuni jednu od ovih rečenica:

1. U liku Samarijanke prepoznajem sebe jer...
2. Za mene je «živa voda»...
3. Isuse, pun sam barijera jer...
4. Želio bih biti poput...

7. SINTEZA

(Voditelj daje zaključak ovisno o rezultatima i odazivu članova grupe)

8. MOLITVENI ZAVRŠETAK... (može pročitati voditelj, ali i cijela grupa zajedno)

PSALAM 103

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina
i sve što je u meni, sveto ime njegovo!
Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina
i ne zaboravi dobročinstva njegova!
On ti otpušta sve grijehe tvoje,
on iscjeljuje sve slabosti tvoje,
On ti od propasti izbavlja život,
kruni te dobrotom i nježnošću.
Milosrdan je i milostiv Gospodin,
spor na srdžbu i vrlo dobrotiv.
Ne postupa s nama po grijesima našim
niti nam plaća po našim krivnjama.
Kako je istok daleko od zapada,
tako udaljuje od nas bezakonja naša.
Kako je otac nježan prema dječici,
tako je Gospodin nježan prema onima što ga se boje.

Pjesma: Sva moja radost